

# **Ansøgning om miljøgodkendelse for**

**soholdet**

**Sø Møllevej 3**

**7900 Nykøbing Mors**

## A. Oplysninger om ejer og ejerforhold

### Datablad

|                                    |                                                                                                                                                         |
|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ansøger og ejer                    | Jens Vigh Riis<br>Sø Møllevej 3<br>7900 Nykøbing Mors<br>4piger@os.dk                                                                                   |
|                                    | Kontaktperson på miljørådgivningen:<br>Jens Vigh Riis<br>Mobil: 40411098<br>Mail: 4piger@os.dk                                                          |
| Husdyrbrugets adresse              | Sø Møllevej 3, 7900 Nykøbing Mors                                                                                                                       |
| CVR-nummer                         | 16691089                                                                                                                                                |
| CHR-nummer                         | 70333                                                                                                                                                   |
| Kommune                            | Morsø Kommune                                                                                                                                           |
| Ejendomsnummer                     | 8914024                                                                                                                                                 |
| Matrikel-nr.                       | 6b, Sejerslev By, Sejerslev                                                                                                                             |
| Andre husdyrbrug drevet af ansøger | Ingen                                                                                                                                                   |
| Biaktiviteter                      | Der er en 225 kw vindmølle                                                                                                                              |
| Ansøgningsskema                    | 246579                                                                                                                                                  |
| Repræsentant                       | Miljø & Natur Landbrugsrådgivning<br>Kirkevej 26, 9330 Dronninglund<br><br>CVR 25914562<br>Jakob Altenborg<br>jakob@miljoeognatur.dk,<br>mobil 26259791 |

## **Forord**

### Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Sø Møllevej 3. Det ansøgte omfatter overgang til regulering efter produktionsarealet og ændring af gulvtype og inddragelse af to eksisterende stalde.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

## Ikke teknisk resumé

Ansøger (ejер) søger om miljøgodkendelse efter produktionsareal på adressen Sø Møllevej 3, 7900 Nykøbing Mors. Der er ingen reel udvidelse i forbindelse med godkendelsen, men af forskellige årsager er der i tidligere godkendelser og revurderinger lidt forskellige fejl, som der med denne godkendelse rettes op på. Bl.a. ændres gulvtypen i eksisterende stald, to mindre stalde skal igen anvendes til dyr, gyllekølingen beregnes korrekt i forhold til gulvtypen.

Ejendommen er beliggende i landzonen, ca. 1,7 km syd for Sejerslev, som er den nærmeste byzone i området. Der er ca. 1,2 km til nærmeste samlede bebyggelse – samling af huse på Brunhøjen. Nærmeste nabo ligger i en afstand af ca. 200 m.

Lugtgenerne i forhold til enkelt bolig (nabo), samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Der vil således ikke være lugtgener ved naboer udover hvad der må accepteres når man bor på landet. Overholdelsen af lugtgenekriterierne er vist gennem anvendelse af en OML beregning. En OML beregning viser spredning af lugt omkring en ejendom med udgangspunkt i de faktiske ventilationsforhold på anlægget.

Der er i godkendelsen beskrevet forhold som støv, skadedyr, affald, lys og indkørselsforhold og hvorledes man vil sikre, at det ikke giver problemer i forhold til omkringboende. Der er ikke tale om en reel udvidelse af produktionen i forhold til den nuværende produktion, og i forhold til de hensyn der tages i forhold til naboer og miljø, skønnes det ikke at give anledning til øgede gener for omkringboende.

Beregningerne er foretaget, så der tages højde for de teoretiske værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt fra staldene. For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik i forhold til at begrænse ammoniakfordampningen. Dette er i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget. Der er overdækning af alle gyllebeholdere og der anvendes gyllekøling.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Grænserne er langt fra nået.

|                                                                 |    |
|-----------------------------------------------------------------|----|
| A. Oplysninger om ejer og ejerforhold .....                     | 2  |
| Datablad .....                                                  | 2  |
| Forord .....                                                    | 3  |
| Ikke teknisk resumé .....                                       | 4  |
| B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte .....             | 7  |
| Tidligere godkendelser .....                                    | 7  |
| Biaktiviteter .....                                             | 7  |
| B.1 Indretning og drift af anlæg mm. ....                       | 7  |
| * Tidligere godkendt med delvist spaltegulv .....               | 8  |
| Opbevaring og håndtering af husdyrgødning .....                 | 8  |
| B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm. ....                  | 8  |
| B.3 Forhold til andre husdyrbrug .....                          | 9  |
| B.4 Beliggenhed og omgivelser .....                             | 9  |
| Landskabs og planmæssige forhold .....                          | 10 |
| B.5 Ammoniakemission .....                                      | 11 |
| Natur .....                                                     | 11 |
| B.6 Lugtemission .....                                          | 13 |
| B.7 Emissioner og genepåvirkninger .....                        | 15 |
| Støj .....                                                      | 15 |
| Rystelser .....                                                 | 15 |
| Lys .....                                                       | 16 |
| Fluer og skadedyr .....                                         | 17 |
| Støv .....                                                      | 17 |
| Transporter .....                                               | 17 |
| Egenkontrol .....                                               | 19 |
| Risici og håndtering .....                                      | 19 |
| B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug .....                 | 20 |
| Fast affald .....                                               | 21 |
| Døde dyr .....                                                  | 22 |
| Spildevandsmængde .....                                         | 22 |
| Energiforbrug .....                                             | 23 |
| Vandforbrug .....                                               | 23 |
| Reststoffer .....                                               | 24 |
| Foder .....                                                     | 24 |
| B.9 Valg af BAT .....                                           | 25 |
| B.10 Grænseoverskridende virkninger .....                       | 25 |
| IE-husdyrbrug .....                                             | 25 |
| C.1 Foranstaltninger ved ophør .....                            | 26 |
| C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management ..... | 26 |

|                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------|----|
| Management .....                                          | 26 |
| BAT energi .....                                          | 27 |
| BAT vand .....                                            | 28 |
| BAT – råvarer .....                                       | 28 |
| Samlet BAT-vurdering .....                                | 29 |
| C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer .....  | 29 |
| Miljøkonsekvensrapport .....                              | 30 |
| E.1-a Udformning, dimensioner mm. ....                    | 30 |
| E.1-b Forventede indvirkning på miljøet .....             | 30 |
| Vandmiljø .....                                           | 31 |
| Natur .....                                               | 31 |
| Naboer/lugt .....                                         | 31 |
| E.1-c Risiko for ulykker mm. ....                         | 32 |
| Risici og håndtering .....                                | 32 |
| Beskrivelse af risikominimering .....                     | 32 |
| E.1-d Væsentlige alternativer .....                       | 33 |
| E.2 Ikke teknisk resume .....                             | 33 |
| E.3 Kompetente ekspert .....                              | 33 |
| F.1-a Husdyrbrugets placering .....                       | 33 |
| F.1-b Fysiske karakteristika .....                        | 33 |
| F.1-c Energibehov og forbrug .....                        | 33 |
| F.1-d Reststoffer og emissioner .....                     | 34 |
| F.2 Rimelige alternativer .....                           | 34 |
| F.3 Referencescenarie .....                               | 34 |
| F.4 .....                                                 | 34 |
| F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget ..... | 35 |
| F.5-b Brugen af naturressourcer .....                     | 35 |
| F.5-c Emission af forurenende stoffer .....               | 36 |
| F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø .....         | 36 |
| F.5-e Kumulation .....                                    | 36 |
| F.5-f Indvirkning på klimaet .....                        | 36 |
| F.5-g Anvendte teknologier .....                          | 36 |
| F.6 Metoder eller beviser .....                           | 36 |
| F.7 Påtænkte foranstaltninger .....                       | 36 |
| F.8 Større ulykker og katastrofer .....                   | 37 |
| F.9 Ikke teknisk resume .....                             | 37 |
| F.10 Referenceliste .....                                 | 37 |
| Appendix 1 .....                                          | 38 |

## B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Der er tale om en godkendelse i henhold til § 16a, da der er flere end 750 søer på ejendommen. Morsø Kommune har tidligere givet en godkendelse i henhold til § 16a, men i forbindelse med et tilsyn på ejendommen blev det konstateret, at meget væsentlige dele af miljøkonsekvensrapporten var omfattet af så væsentlige fejl, at kommune ikke så anden udvej end at lade godkendelsen bortfalde og anmode om at få indsendt en ny ansøgning. Disse væsentlige fejl omfatter grundlæggende fejl i OML-beregningen, fejl i gulvsystem i forhold til gyllekøling. Desuden har opmålingerne til denne ansøgning vist væsentlige fejl i opmålingen af staldene.

### Tidligere godkendelser

- 15.12 2004 Miljøgodkendelse
- 30.06 2015 Revurdering
- 08.09 2016 Tillæg til miljøgodkendelse
- 24.05 2017 Tillæg til godkendelse
- 21.11 2018 16a miljøgodkendelse (bortfaldet)

### Biaktiviteter

Der er en 225 kw vindmølle på ejendommen. Vindmøllen er ikke omfattet af denne godkendelse.

### B.1 Indretning og drift af anlæg mm.

Der er tale om at få godkendelsen ændret til at dække produktionsareal fremfor et antal dyr.

Produktionsarealet udgør samlet 7575 m<sup>2</sup> nettoareal til grise. Stort set alle stalde er indrettet med delvise spaltegulve, dog er poltestalden med fulddrænet gulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Nedenstående skema viser nettoarealet. For yderligere udspecificering af produktionsareal se appendix 1

| Stald navn       | Dyretype og staldsystem                                                            | Areal ansøgt (m <sup>2</sup> ) | Areal Nudrift (m <sup>2</sup> ) | Areal 8-årsdrift (m <sup>2</sup> ) |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|---------------------------------|------------------------------------|
| Drægtighedsstald | Søer – løsgående<br>Delvist spaltegulv<br>Linespil                                 | 2852                           | 2852                            | 2852                               |
| Løbe/kontrol     | Søer - Løsgående<br>Delvist spaltegulv<br>Søer - Individuelt<br>Delvist spaltegulv | 113<br>1059                    | 1059                            | 1059                               |
| Farestald        | Søer<br>Delvist spaltegulv<br>Linespil og rørudslusning                            | 2684                           | 2684                            | 2684                               |
| Poltestald 1     | Slagtesvin<br>Drænet gulv*                                                         | 365                            | 365                             | 365                                |
| Poltestald 2     | Poltestald 2                                                                       | 244                            | 244                             | 244                                |

|           |                                |     |   |   |
|-----------|--------------------------------|-----|---|---|
| Babystald | Smågrise<br>Delvist spaltegulv | 95  | - | - |
| Sygestald | Søer<br>Delvist spaltegulv     | 127 | - | - |
| Får       | Dybstrøelse                    | 36  | - | - |

\* Tidligere godkendt med delvist spaltegulv

### Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholderne er etableret og etableres således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Alle gyllebeholdere er overdækket.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllespild i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT.

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 9300 m<sup>3</sup>, som udgøres af 4 gyllebeholdere. Det vurderes ud fra normtal 2023, at der under normale forhold produceres ca. 14.100 m<sup>3</sup> husdyrgødning på ejendommen plus 100 m<sup>3</sup> vaskevand. Anlægget separerer sin gylle og afsætter fiberfraktionen på 800 tons til biogasanlæg og modtager ikke noget retur. Udover anlæggets opbevaringskapacitet rådes der over yderligere 2000 m<sup>3</sup> gylletank på en tidligere minkfarm, på Feggersundvej 46, og der således tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen, da der er ca. 10 mdr. opbevaringskapacitet på anlægget. Beregningen er foretaget med udgangspunkt i 2200 søer.

### Vurdering

Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området.

Ligeledes vurderes bygningernes størrelse og indretning at leve op til kravene til hold af søer og smågrise.

### Erhvervsmæssigt nødvendigt

Der sker ingen reelle udvidelser af produktionen, men der sker en række tilpasninger af miljøgodkendelsen i forhold til den gældende godkendelse, tilpasning som til dels skyldes fejl fra ansøgers side og til dels fra kommunens side. I det ansøgningen ikke omfatter egentlige udvidelser, hverken af produktionsarealet eller af bygningsmassen, er det vurderet at godkendelse en er erhvervsmæssig nødvendig for at fortsætte den eksisterende drift af anlægget.

### B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.

Der er ingen anlægsarbejder i forbindelse med udvidelsen.

Overfladevandet fra tagflader afledes til vandløb, og der sker ingen ændringer i forhold til de eksisterende forhold på anlægget.

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af indsendte situationsplan.



### B.3 Forhold til andre husdyrbrug

Anlægget er hverken forureningsmæssigt og teknisk eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

### B.4 Beliggenhed og omgivelser

I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrbruglovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

| Område                                                                                                                                                                 | Afstand | Beskrivelse                   | Afstandskrav |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|-------------------------------|--------------|
| Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde                                                                                       | 1623 m  | Sejerslev                     | 50 m         |
| Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. | 3373 m  | Rekreativt område mod nordøst | 50 m         |
| Nabobeboelse                                                                                                                                                           | 156 m   | Brunhøjen 3                   | 50 m         |

Afstande § 8

Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

| Nærmeste...                 | Afstand meter | Afstandskrav | Afstandskrav overholdes | Beskrivelse |
|-----------------------------|---------------|--------------|-------------------------|-------------|
| Enkelt vandindvindingsanlæg | 879           | 25 m         | Ja                      |             |
| Fælles vandindvindingsanlæg | 2222          | 50 m         | Ja                      |             |
| Vandløb                     | 801           | 15 m         | Ja                      |             |
| Dræn                        | ➤ 15          | 15 m         | Ja                      |             |
| Sø                          | 231           | 15 m         | Ja                      |             |

|                                  |     |      |    |                  |
|----------------------------------|-----|------|----|------------------|
| Privat fælles vej/ offentlig vej | 30  | 15 m | Ja | Fra sygestald    |
| Levnedsmiddelvirksomhed          | >25 | 25 m | Ja |                  |
| Beboelse på samme ejendom        | 40  | 15 m | Ja | Fra Poltestald 1 |
| Naboskel                         | 67  | 30 m | Ja | Fra Babystald    |

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende:

| Naturkategori    | Afstand meter | Beskrivelse   | §7 afstand overholdt |
|------------------|---------------|---------------|----------------------|
| Kategori 1 natur | 1748          | Habitat natur | Ja (mindst 10 m)     |
| Kategori 2 natur | 901           | Overdrev      | Ja (mindst 10 m)     |

### Vurdering

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrbrug lovens §§ 6, 7 og 8 overholdt. Det vurderes derfor at der ikke sker en påvirkning af lokalområdet som følge af udvidelsen.

### Landskabs og planmæssige forhold

Ejendommen er beliggende i et landbrugsområde der i kommuneplanen er udlagt med nedenstående særlige retningslinjer. Der er i øvrigt ingen væsentlige planmæssige forhold.

Området er præget af landbrugsproduktion og naturområder, samt spredt bymæssig bebyggelse.

Anlægget er placeret inden for følgende områder og zoner:

| (Kommuneplan 2020-2032)              | Ja | Nej |
|--------------------------------------|----|-----|
| Bevaringsværdige landskaber          | x  |     |
| Uforstyrrede landskaber              |    | x   |
| Større sammenhængende landskaber     |    | x   |
| Værdifulde Geologiske områder        | x  |     |
| Kystnærhedszonen                     | x  |     |
| Værdifulde kulturarvsområder         |    | x   |
| Kulturhistorisk bevaringsværdi       |    | x   |
| Værdifulde landbrugsområder          | x  |     |
| Store husdyrbrug                     |    | x   |
| Økologiske forbindelser              |    | x   |
| Potentielle økologiske forbindelser  |    | x   |
| Naturbeskyttelsesområder             |    | x   |
| Potentielle naturbeskyttelsesområder |    | x   |
| Natura2000                           |    | x   |
| Skovrejsning                         | x  |     |

|                                                                                                                                                        |  |   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|---|
|                                                                                                                                                        |  |   |
| Lavbundsareal                                                                                                                                          |  | X |
| Kirkebyggelinjer                                                                                                                                       |  | X |
| Skovbyggelinjer                                                                                                                                        |  | X |
| Strand-, Sø- og Å-beskyttelseslinjer                                                                                                                   |  | X |
| Beskyttede sten- og jorddiger                                                                                                                          |  | X |
| Klitfredning                                                                                                                                           |  | X |
| Fund og fortidsminder (Totalliste med både fredede og ikke-fredede. Kun beskyttelseslinjerne indgår i KP. Selve fortidsminderne er en statslig opgave. |  | X |

### Vurdering

Projektet omfatter ingen nybyggeri på ejendommen, og derfor sker der ingen ændring af oplevelsen af anlægget i landskabet, og projektet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens rammer.

### Samlet vurdering

Produktionen overholder alle afstandskrav, og oplevelsen af anlægget er god overensstemmelse med Morsø Kommunes Kommuneplan.

### B.5 Ammoniakemission

Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 8177 kg N/år, hvilket er en stigning på 703 kg N/år i forhold til den tilladte drift og en stigning på 703 kg i forhold til 8-årsdriften.

### Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

| Naturtyper                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Fastsat beskyttelsesniveau                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1<br>Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende <i>inden</i> for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende <i>inden</i> for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. | Max. <b>totaldeposition</b> (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet):<br>0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug<br>0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug<br>0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.      |
| Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2<br>Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende <i>uden</i> for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens <a href="#">§ 3</a> .                          | Max. <b>totaldeposition</b> på 1,0 kg N/ha pr. år.                                                                                                                                                    |
| Kategori 3.<br>Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.                                                                                                   | Max. <b>merdeposition</b> på 1,0 kg N/ha pr. år.<br>Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år. |

\*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af:

- 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år inden for 200 m,
- 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år inden for 200-300 m,
- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år inden for 300-500 m,
- 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
- 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Såfremt bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger.

| Naturkategori       | Kumulation | Totaldeposition<br>Kg N/ha/år | Merdeposition<br>Kg N/ha/år | Vurdering                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------|------------|-------------------------------|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kategori 1<br>natur | 2          | 0,1                           | -                           | Nærmeste kategori 1 natur ligger over 1,7 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,1 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulation er ligeledes vurderet. |
| Kategori 2<br>natur |            | 0,6                           | -                           | Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 0,9 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.                                                                                                    |
| Kategori 3<br>natur |            | Op til 4,4                    | 0,3                         | Nærmeste kategori 3 natur ligger nordøst for ejendommen i form af en mose. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør 0,3 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed overholdt.                                                                            |
| Øvrig § 3<br>natur  |            | Op til 3,1                    | 0,2                         | Nærmeste § 3 natur ligger øst for ejendommen i form af en sø. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør op til 0,2 kg N/ha/år.                                                                                                                                                                    |

**Beskyttede arter**

Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 "Overvågning af arter 2004-2011" fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

| Navn                | Registreret forekomst | Udbredelsesområde |
|---------------------|-----------------------|-------------------|
| Odder               |                       | X                 |
| Markfirben          |                       | X                 |
| Stor vandsalamander | X                     |                   |
| Spidssnudet frø     |                       | X                 |
| Arter af flagermus  |                       | X                 |
| Ulv                 |                       | X                 |

*Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget.*

Den nærmeste sø hvor der er registreret bilag IV-arter (stor vandsalamander) ligger i en afstand af ca. 700 m nord for anlægget. Produktionen påvirker området totalt med 0,3 kg N/ha/år. Merdepositionen er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

For de øvrige arter gælder at der ikke er registreringer i området, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

**Vurdering**

Anlægget overholder alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen i forhold til kategori 1, 2 og 3 natur og det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende kategori 1, 2 og 3 natur.

I forhold til øvrig § 3 natur er depositionen ligeledes under afskæringskriteriet på 1 kg N/ha/år, og det er derfor vurderet at der ikke sker en påvirkning der vil medføre en ændringen af tilstanden af § 3 natur.

Ligeledes gælder, at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter. Der er ingen eller minimal påvirkning af de registrerede leveområder for bilag IV arter. Derfor vurderes eventuel tilstedeværelsen af bilag IV arter omkring ejendommen at være foreneligt med den produktion der er på ejendommen og det forhold at der gives en tilladelse til ændringer på ejendommen vil ikke medføre en øget påvirkning af arterne.

**B.6 Lugtemission**

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor stort produktionsareal der er på ejendommen og hvilken type dyr der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk). og er angivet i skemaet herunder:

|                | Lugt (LE/s) | Lugt (OU/s) | Faktisk lugt (LE/s) | Faktisk lugt (OU/s) |
|----------------|-------------|-------------|---------------------|---------------------|
| Nudrift        | 43621       | 93562       | 43621               | 93562               |
| Ansøgt drift   | 46177       | 102371      | 45155               | 99232               |
| <b>Forskel</b> | 2556        | 8809        | 1545                | 5700                |

Som angivet i tabellen er der stigning af lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i [www.husdyrgodkendelse.dk](http://www.husdyrgodkendelse.dk). Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

| Bebyggelse                       | Kumulation Antal | Model  | Korrigeret geneafstand (m) | Vægtet afstand til bebyggelse (m) | Genekriterie overholdt |
|----------------------------------|------------------|--------|----------------------------|-----------------------------------|------------------------|
| Brunhøjen 3 (enkelt bolig)       | 0                | Ny/FMK | 290                        | 227                               | Ja*                    |
| Brunhøjen 12 (samlet bebyggelse) | 0                | Ny     | 645                        | 1211                              | Ja                     |
| Sejerslev (byzone)               | 0                | Ny     | 855                        | 1704                              | Ja                     |

\* Overholdelse af lugtgeneafstand påvist med OML-beregning

Der er indsendt en OML beregning der viser at lugtgeneafstanden er overholdt til enkelt bolig. En OML beregning kan kun erstatte lugtberegningerne i husdyrgodkendelse.dk efter FMK metoden, såfremt at ventilationen afviger markant fra normventilationen. Miljø og Planklagenævnet har i den forbindelse tidligere afgjort at forhøjede afkast (min 1 m forhøjet) sammen med anvendelse af miljøkryds, tilsammen udgør en sådan væsentlig afvigelse. Der vil blive isat miljøkryds og afkastene vil blive forhøjet med 1 m over tagfladen. Det er derfor vurderet at ventilationen afviger væsentlig og at lugtberegningen i husdyrgodkendelse.dk kan erstattes med en OML beregning.

OML beregningen viser desuden en reduktion i lugtbelastningen på 26 % i forhold til referencescenariet, hvor der ikke anvendes miljøkryds eller forhøjede afkast, og hvor der er konus på afkastene. Det vurderes derfor at reduktionen i lugtbelastningen ligger indenfor et interval hvor der rent faktisk vil kunne opleves en mærkbar reduktion af lugt i de ramte områder.

Samlet set er det derfor vurderet at FMK modellen kan erstattes med en OML beregning.

Der er indsendt en OML beregning, en oversigt over ventilationen, et bilag med angivelse af naboer med afstand og retningsangivelse.

#### Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ikke andre produktioner indenfor kumulationsafstandene.

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Dette samme gælder boliger ejet af ansøger.

### **Vurdering**

Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og dermed vil der ikke være en belastning af området udover hvad der kan accepteres.

## **B.7 Emissioner og genepåvirkninger**

### **Støj**

Beskrivelse af støjkloder

Der kan forekomme støjkloder fra:

- Foderanlæg
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift
- Korntørring

Driftsperiode for støjkloder

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af den periodevis markdrift, hvor virksomheden er afhængig af vejret.

Der anvendes hjemmeblandet foder, men mølleri og blanderi er placeret i bygning og afskærmer dermed støjen.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Korntørring er placeret med siloer. Der kan være støjgener fra korntørring, det er dog udelukkende i forbindelse med høsten, og kun i de år hvor der må høstes korn med en fugtighed på over 15 %, at det er nødvendigt at tørre kornet.

Tiltag mod støjkloder

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået. I forhold til korntørring kan der i særligt tørringskrævende år opsættes midlertidig afskærmning i form af bigballer mod nord.

### **Vurdering**

Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende.

### **Rystelser**

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10<sup>-6</sup> m/s<sup>2</sup>) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

| Anvendelse                                                                                  | Tidspunkt      | Vægtet accelerationsniveau<br>L <sub>aw</sub> i dB |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|----------------------------------------------------|
| Boliger i boligområder (hele døgnet)                                                        | Hele døgnet    | 75                                                 |
| Boliger i blandet bolig/erhvervsområde                                                      | 18-7           | 75                                                 |
| Børneinstitutioner og lignende                                                              | I åbningstiden | 75                                                 |
| Boliger i blandet bolig/erhvervsområde                                                      | 7-18           | 80                                                 |
| Kontorer, undervisningslokaler og lignende                                                  | Hele døgnet    | 80                                                 |
| Erhvervsbebyggelse                                                                          | Hele døgnet    | 85                                                 |
| Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter | Hele døgnet    | 80                                                 |

| Anvendelse                                                   | Tidspunkt   | A-vægtet<br>lydtryksniveau<br>(10-160 Hz), dB | G-vægtet<br>lydtryksniveau<br>dB |
|--------------------------------------------------------------|-------------|-----------------------------------------------|----------------------------------|
| Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende        | 18-7        | 20                                            | 85                               |
|                                                              | 7-18        | 25                                            | 85                               |
| Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum | Hele døgnet | 30                                            | 85                               |
| Erhvervsbebyggelse                                           | Hele døgnet | 35                                            | 90                               |

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

### Vurdering

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler til ejendommen. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

### Lys

Lysforhold

Belysning af anlæg: Der vil være vinduer i bygningerne hvorfra der vil være lysudslip.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger



Lyset vil udelukkende være tændt på det niveau som enten er foreskrevet af anden lovgivning eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Evt. udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

### **Vurdering**

Det ansøgte projekt vil ikke medføre mere belysning end i nudriften. Det forventes derfor ikke, at ejendommens belysning vil påvirke omgivelserne i negativ retning.

### **Fluer og skadedyr**

#### **Skadedyr**

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

#### **Fluegener**

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Derudover anvendes der rovfluer.

#### **Rottebekæmpelse**

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer. Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. Der er aftale med privat bekæmpelsesfirma.

### **Vurdering**

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse.

### **Støv**

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg og foderfremstilling. Der er overbrusning i alle stalde som reducerer støvproduktionen i staldene og foderfremstillingen forgår indendørs, hvilket begrænser støvgenerne herfra.

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af tilskudsfoder.

#### **Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger**

Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, og i forbindelse med færdsel på ikke befæstede veje, vil der være særligt fokus omkring ejendommen beliggende nær ved vejene.

Fodersiloerne er monteret med støvcycloner som mindsker støvgenerne fra indblæsning af foder.

### **Vurdering**

På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og det faktum at der ikke ligger naboer op ad ikke befæstede veje omkring anlægget, samt husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering samt transporter, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv.

### **Transporter**

| Transporter                       | Før godkendelse | Efter godkendelse |
|-----------------------------------|-----------------|-------------------|
|                                   | Antal/<br>år    | Antal/<br>År      |
| Transport af foder                | 52              | 52                |
| Afhentning af smågrise            | 65              | 65                |
| Afhentning af slagtesøer          | 26              | 26                |
| Halm                              | 2               | 2                 |
| Afhentning af døde dyr            | 75              | 75                |
| Udbringning husdyrgødning - gylle | 532             | 532               |
| Fiber til biogas                  | 20              | 20                |
| Affald                            | 26              | 26                |
| Transporter i alt                 | 798             | 798               |

### Vurdering af transportveje til og fra ejendommen

Alt transport til og fra ejendommen med adgang fra den offentlige vej Sø Møllevej og Brunhøjen. Langs med begge veje findes der en del andre beboelser, og men der er ingen beboelser umiddelbart ved ejendommens udkørsel.

Der kan forekomme gyllekørsel mm. langs andre veje, hvor der ligger beboelser, og her vil der være opmærksomhed omkring transporten, hvilket omfatter henstillinger til maskinstation om at reducere fart og om at udvise generelt hensyn til naboer.

Størstedelen af transporterne er af gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der ingen stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 7-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage inden for normal arbejdstid.

I højsæsonen for gyllekørsel kan der køres uden for normal arbejdstid, men dette vil foregå under hensyntagen til naboernes nattesøvn, så kørsel tæt på naboerne så vidt muligt ikke foregår senere end kl. 22 eller tidligere end kl. 6 på hverdage og ikke senere end kl. 23 og tidligere end kl. 8 i weekender og på helligdage.

### Vurdering

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke

kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: ”Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbrugloven, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.”

Der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen og det vurderes på den baggrund, at transporter til og fra ejendommen ikke medfører væsentligt gener for de omkringboende.

### **Egenkontrol**

Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:

- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år
- Logbog for overdækning af gyllebeholder
- En gang årligt udarbejdes ”Gødnings- og husdyrindberetning”,
- Overvågning af vand og strømforbrug
- Dokumentation for fasefodring og anvendelse af fytase
- Miljøledelsessystem
- E-kontrol 4 gange om året

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

### **Risici og håndtering**

#### Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

#### Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er afblændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

#### Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare, alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

#### Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpepestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

#### Pesticider og sprøjteudstyr

Pesticider opbevares i aflåst i maskinhuset, på fast gulv uden afløb.

#### Oplag af olie og andre kemikalier

Der er 3 olietanke på ejendommen. En i fyrrummet, en i maskinhuset og en i garage. Alle olietanke er placeret på fast gulv uden afløb.

#### Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

### **B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug**

Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages (fremgår af § 35 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf. Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Husdyrbruget skal sortere sit affald og sikre, at mest muligt affald bliver sorteret fra til genbrug, genanvendelse og anden endelig materialenyttiggørelse. Affald som ikke kan genanvendes skal håndteres som forbrændingseget, deponeringseget eller farligt affald i henhold til Morsø Kommunes regulativ for erhvervsaffald.

Husdyrbruget skal håndtere sit affald efter reglerne i affaldsbekendtgørelsens og affaldsaktørbekendtgørelsen. Det betyder, at husdyrbruget skal sortere deres erhvervsaffald og aflevere det til en godkendt affaldsmottager med henblik på genbrug, genanvendelse eller anvendelse til anden endelig materialenyttiggørelse.

Ifølge affaldsbekendtgørelsen defineres erhvervsaffald egnet til materialenyttiggørelse som værende:

- Glasaffald
- Metalaffald
- Plastaffald
- Papiraffald
- Papaffald
- Træaffald
- Genanvendeligt farligt affald, herunder batterier og elektronik
- Genanvendeligt PVC-affald
- Andet affald, der er egnet til materialenyttiggørelse, fx byggeaffald og have-/parkaffald.

Husdyrbruget skal sikre en høj reel genanvendelse af affaldet og skal på anmodning fra kommunen kunne dokumentere, at affaldet bliver leveret til et godkendt affaldshåndteringsanlæg, som sikrer, at de enkelte affaldsfraktioner reelt bliver forberedt med henblik på genbrug eller genanvendt. Dokumentationen kan være fra behandlingsanlægget.

Virksomheder kan aflevere affaldet til:

- Et genanvendelsesanlæg eller et anlæg, som forbereder affald til genbrug, der er registreret i Affaldsregistret.
- En indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret.
- En virksomhed, som kan undlade at lade sig registrere efter bekendtgørelse om Affaldsregistret og om godkendelse som indsamlingsvirksomhed.
- Et kommunalt behandlingsanlæg, der er registreret i Affaldsregistret.
- En kommunal genbrugsplads eller en kommunal ordning efter § 11.
- En frivillig tilbagetagningsordning, jf. bekendtgørelse om affald.

Det vurderes, at husdyrbruget kan producere farligt affald, herunder for eksempel:

- Oliefiltre
- Batterier
- Spildolie
- Spraydåser
- Kanyler
- Kemikalierester
- Rester af kunstgødning
- Giftrester (også rottegift)
- Medicinrester
- Lysstofrør

Opbevaring af farligt affald kan udgøre en miljørisiko.

#### Vurdering

Ejendommen er omfattet af § 16 a og er derfor omfattet af miljøministeriets affaldsregulering og Morsø Kommunes til enhver tid gældende affaldsregulativ for erhvervsaffald. Husdyrbruget skal derfor også være tilknyttet kommunens ordning for håndtering af farligt affald eller have aftale med en anden godkendt indsamler eller behandlingsanlæg, såfremt der opstår farligt affald på husdyrbruget.

#### Affaldsmængder

Nedenstående angiver anslåede og forventede mængder af affald årligt.

##### Fast affald

| Affaldstype                | Opbevarings-sted | Transportør | Modtageanlæg            | Mængder pr. år | EAK-kode | ISAG-kode |
|----------------------------|------------------|-------------|-------------------------|----------------|----------|-----------|
| Farligt affald             | Servicrum        | Egen        | Kommunal modtagestation | Varierende     |          |           |
| <b>Fast affald:</b>        |                  |             |                         |                |          |           |
| Tom emballage (papir)      | Container        | Egen        | Nordvest miljø          | 500 kg         | 15.01.01 | 50.00     |
| Tom emballage (pap)        | Container        | Egen        | Nordvest miljø          | 200 kg         |          |           |
| Tom emballage (plast)      | Container        | Egen        | Nordvest miljø          | 200 kg         |          |           |
| Bigbags af PE-plast        | Container        | Egen        | Nordvest miljø          | 150 kg         | 15.01.02 | 52.00     |
| Lysstofrør og elsparepærer | Container        | Egen        | Kommunal modtagestation | 50             | 20.01.21 | 79.00     |

|                      |            |                |                         |                    |                                |       |
|----------------------|------------|----------------|-------------------------|--------------------|--------------------------------|-------|
| Jern og metal        | Intet fast | Produkthandler | Produkthandler          | 500 kg             | 02.01.10                       | 56.20 |
| Rest efter sortering | Container  |                | Nordvest miljø          | Varierende mængder | Afhængig af indhold / 15.01.07 | 19.00 |
| Glas                 | Intet fast | Egen           | Kommunal modtagestation |                    | 20.01.02                       | 51.00 |

### Vurdering

Det vurderes at ejendommen lever op til affaldshierakiet og til affaldsregulativerne for Morsø Kommune.

### Døde dyr

Døde dyr overdækkes med kadaverkappe indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares på en plads på Hybenhøjen 1.

### Kemikalier generelt

Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

### Pesticider

Pesticider opbevares i aflåst i maskinhuset, på fast gulv uden afløb.

### Oliekemikalier

Der er 3 olietanke på ejendommen. En i fyrrummet, en i maskinhuset og en i garage. Alle olietanke er placeret på fast gulv og med sikring mod afløb

### Spildevandsmængde

| Spildevandstyper                     | m <sup>3</sup> /år efter godkendelse | Afledes til   | Renseforanstaltning |
|--------------------------------------|--------------------------------------|---------------|---------------------|
| Rengøringsvand, drikkevandsspild mv. | 1000 m <sup>3</sup>                  | Gyllebeholder | Ingen               |
| Sanitært spildevand beboelse         | 200 m <sup>3</sup>                   | Nedsivning    | TRIX                |
| Sanitært spildevand fra stald        | 150 m <sup>3</sup>                   | Nedsivning    | TRIX                |

### Beskrivelse af spildevandstilledning

1000 m<sup>3</sup>/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning.

### Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand ledes til TRIX tank.

Tagvandet afledes til vandløb.

Der er en vaskeplads i maskinhuset med afløb til fortank. Vaskepladsen anvendes til vask af maskiner herunder sprøjte.

## Energiforbrug

### Energi

| Type       | Forbrug nudrift    | Forbrug ansøgt     |
|------------|--------------------|--------------------|
| Elforbrug  | 450.000 kwh        | 450.000 kwh        |
| Opvarmning | Varmegenindvinding | Varmegenindvinding |
| Udtørring  | 1000 l             | 1000 l             |

Elforbruget er nuværende niveau.

Elforbruget i svinestalden går primært til belysning og drift af teknisk udstyr som f.eks. gyllekøling.

Energibesparende foranstaltninger

Når der i anlægget udskiftes lysarmaturer sikres det, at der vælges mellem de mest energibesparende systemer. F.eks. LED-belysning.

Anlæggets energiforbrug leveres for en meget stor dels vedkommende fra egen vindmølle. Selvforsyningsgraden ligger på ca. 40 %.

Der er solceller på taget med energien herfra afsættes udelukkende til elnettet.

Vurdering

Det forventes at elforbruget vil ligge omkring normforbruget.

## Vandforbrug

Vand

| Type                                           | Forbrug nudrift      | Forbrug ansøgt       |
|------------------------------------------------|----------------------|----------------------|
| Årligt forbrug af drikkevand                   | 13000 m <sup>3</sup> | 13000 m <sup>3</sup> |
| Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde | 1000 m <sup>3</sup>  | 1000 m <sup>3</sup>  |
| Øvrigt forbrug                                 | 4000 m <sup>3</sup>  | 4000 m <sup>3</sup>  |

Vandforbruget er vurderet ud fra nuværende forbrug.

Bedriften forsynes vand fra vandværk.

Vandbesparende foranstaltninger

Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

### **Vurdering**

Vandforbruget forventes at ligge omkring normforbruget.

### **Reststoffer**

Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor og kvælstof. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

### **Foder**

Der anvendes tørfoder. Foderet blandes på anlægget og der fodres op til 4 gange i døgnet.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på ejendommen, og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

### **Vurdering**

Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse.

### **Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug**

Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Morsø Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald bortskaffes til forbrænding.
- Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage

#### *Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:*

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig. Tanke er sikret mod påkørsel.
- Eksisterende olietanke er reguleret af olietanksbekendtgørelsen. Nye tanke og/eller sløjfning af tanke skal anmeldes til Morsø Kommune.

Det vurderes, at der er redegjort for et vand- og energiforbrug, der står mål med størrelsen af dyreholdet. Der er en stigning i ressourceforbruget som følge af godkendelsen.



## B.9 Valg af BAT

Hovedparten af staldene er med delvise spaltegulve med fast gulv. Alle gyllebeholdere er overdækket. Der anvendes gyllekøling i drægtighedsstalden.

BAT kravet er beregnet i en scenarieberegning, hvor det gældende krav til ammoniakreduktion i drægtighedsstalden er indtastet og hvor de nye gyllebeholdere ikke indgår som overdækkede gylletanke. Der er i tidligere godkendelser og revurderinger sker en overimplementering af BAT og derfor anvendes det beregnede BAT-krav i scenarieberegningen. Herefter er BAT niveauet korrigeret i selve ansøgningen.

|                             | Stalde | Lagre | Total |
|-----------------------------|--------|-------|-------|
| Samlet BAT krav<br>Kg N/år  | 7463   | 724   | 8187  |
| Faktisk emission<br>Kg N/år | 7780   | 397   | 8177  |
| Forskel<br>Kg N/år          |        |       | 10    |
| BAT krav overholdt          |        |       | Ja    |

### Gyllekøling

Ammoniakreduktionen er projekteret til 13 % og der er 1280 m<sup>2</sup> gyllekanaler i drægtighedsstalden. Drægtighedsstalden er med linespil.

Den nødvendige specifikke kølekapacitet kan beregnes ud fra formlen:

$$1,66 \cdot x - 0,02 \cdot x^2 = \text{ammoniakreduktionsprocent}$$

13 % reduktion giver en specifik køleeffekt på 8,8 w/m<sup>2</sup>.

Den årlige køleydelse kan derfor beregnes til

$$8,8 \text{ w/m}^2 \cdot 1280 \text{ m}^2 \cdot 8760 \text{ timer} / 1000 \text{ w/kw} = 98.673 \text{ kwh.}$$

Gyllekølingen er etableret med to pumper med en køleeffekt på hver 21 kw. Det giver en samlet driftstid på de to pumper på 2349 timer/år.

### Vurdering

Ejendommen lever op til BAT kravene og reducerer derudover ammoniakfordampningen med 10 kg.

## B.10 Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

## IE-husdyrbrug

Der er tale om et IE-husdyrbrug, da der er over 750 stipladser til søer på ejendommen.

### **C.1 Foranstaltninger ved ophør**

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Olietanke tømmes
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

### **C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management**

#### **Management**

##### **Medarbejdere**

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

##### **Oplæring**

Der er oplæringsprogrammer for ansatte i relation til relevant lovgivning, herunder miljøgodkendelsen, beredskabsplanen, vedligeholdelse af udstyr.

##### **Beredskabsplan**

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

##### **Dagligt tilsyn**

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

##### **Mark- gødningsplan**

Der bliver hvert år udarbejdet gødningsregnskab af en planteavlskonsulent.

##### **Sprøjtejournal**

Der føres sprøjtejournal.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

##### **Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger**

De eksisterende stalde er i god stand og hovedsageligt bygget i 2001 og det forventes ikke at der skal foretages gennemgribende renovering før om 10-15 år. Staldene vedligeholdes løbende.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorisonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.
- Der er indført miljøledelse på ejendommen

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og de omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

### **Miljøledelsessystem**

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse dog senest ved meddelelse af §16a miljøgodkendelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet. Miljøledelse er allerede indført på husdyrbruget.

### **BAT energi**

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Der anvendes energibesparende belysning.
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-20 og i den periode vil lyset være tændt.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

#### Korntørring:

Der er korntørring på ejendommen, det tilstræbes at høste kornet når det er lagerfast, dvs med en fugtighed under 15%.

#### Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

#### Ventilation:

Alle stalde er med undertryksventilation. Der er separat frekvens styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Herved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

#### **BAT vand**

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og iblødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.

#### **BAT – råvarer**

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet.

Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.
- Daglig regulering af fodertildeling.
- Der udarbejdes foderplaner, evt. i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.
- Godt management og sunde dyr.
- Foderanlæg justeres jævnligt, således at udfodret mængde svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Søerne fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt hvor søerne er i deres cyklus. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

### **Samlet BAT-vurdering**

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi.

I lovgivningen er der faste krav til BAT på ammoniakudledning, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

### **C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer**

For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:

- gylleforsuring
- luftrensning

BAT niveauet er overholdt på husdyrbruget og overopfyldt med 1 kg og det er vurderet at øvrige alternativer medfører en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

## Miljøkonsekvensrapport

I relation til miljøkonsekvensrapportens krav til oplysninger jf. punkt B henviser til punkter B1-B10 i nærværende ansøgning, og den videre redegørelse i miljøkonsekvensrapporten tager udgangspunkt i ovennævnte oplysninger.

### E.1-a Udformning, dimensioner mm.

Ejendommen består af følgende produktionsbygninger:

Materialevalg

|                  | Grund-plan ca.      | Bygnings-højde ca. | Tag-hældning | Bygningsmateriale r/farver         | Anvendelse |
|------------------|---------------------|--------------------|--------------|------------------------------------|------------|
| Drægtighedsstald | 3965 m <sup>2</sup> | 7 m                | 20 °         | Elementer, gul bakkesten, gråt tag | Søer       |
| Løbe/kontrol     | 2501 m <sup>2</sup> | 6,25 m             | 20 °         | Elementer, gul bakkesten, gråt tag | Søer       |
| Farestald        | 4691 m <sup>2</sup> | 8,2 m              | 20 °         | Elementer, gul bakkesten, gråt tag | Søer       |
| Poltestald 1     | 640 m <sup>2</sup>  | 5,5 m              | 20 °         | Grå elementer, gråt tag            | Polte      |
| Poltestald 2     | 375 m <sup>2</sup>  | 5 m                | 20 °         | Røde sten, gråt tag                | Polte      |
| Babystald        | 127 m <sup>2</sup>  | 3,5 m              | 20 °         | Gråt tag                           | Smågrise   |
| Sygestald        | 130 m <sup>2</sup>  | 3,5 m              | 20 °         | Gråt tag                           | Søer       |
| Gylletank 1      | 100 m <sup>2</sup>  | 3 m                |              | Elementer beton overdækning        | Gylle      |
| Gylletank 2      | 246 m <sup>2</sup>  | 4 m                |              | Elementer, beton overdækning       | Gylle      |
| Gylletank 3      | 819 m <sup>2</sup>  | 8 m                |              | Elementer, grå overdækning         | Gylle      |
| Gylletank 4      | 817 m <sup>2</sup>  | 8 m                |              | Elementer, grå overdækning         | Gylle      |

I øvrigt henvises til landskabsvurderingen under punkt B.4.

### E.1-b Forventede indvirkning på miljøet

Husdyrbruget forventer ingen væsentligt skadende virkninger på miljøet som følge af produktionen på ejendommen. På ejendommen følger og overholder man generelt dansk lovgivning, men i særdeleshed vurderes at lovgivningen om anvendelsen af gødning herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrloven i alt sin væsentlighed sikrer miljøet mod utilsigtede virkninger af husdyrproduktionen. De beskrevne krav til dansk landbrug indenfor kvælstofkvoter, fosforregnskab, vurdering af mulige skader på sårbar natur, vurdering af påvirkning af naboer mm. vurderes at forebygge og begrænse den mulige skade som landbrugsproduktionen kan have på miljøet.

Husdyrbrugets forventede potentielle væsentlige indvirkningerne på miljøet vurderes at være:

- påvirkning af vandmiljø
- påvirkning af omkringliggende natur
- påvirkning af naboer

### **Vandmiljø**

Projektet kan potentielt påvirke vandmiljøet, både grundvandsressourcen og ferske vande samt havmiljøet. Det er dog vurderet at de generelle virkemidler som virksomheden skal leve op til jf. anden lovgivning, modvirker de potentielle væsentlige påvirkninger af vandmiljøet. Herunder gælder erhvervets generelle krav til opsamling af overskudskvælstof gennem efterafgrøder, og skærpede krav til fosforoverskud fra bedrifterne.

#### **Kumulation**

Produktionen af fødevarer vil altid medføre en påvirkning af miljøet, men i Danmark er der skrappe kvotekrav til anvendelsen af kvælstof til planteavl, således at ikke alle planter tildes den gødning de har brug for. Dette krav, sammen med ovenstående efterafgrøder mm. betyder at der, selv i kumulation med andre ejendommen, må forventes en minimal påvirkning af miljøet.

### **Natur**

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare naturkategorier i området. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning på naturen i området.

I relation til bilag IV dyre- og plantearter vurderes bekendtgørelsens afskæringskriterier i alt sin væsentlighed at reducere påvirkningen af sådanne arter til et absolut minimum, og at disse arter derfor ikke påvirkes negativt af produktionen.

#### **Kumulation**

Bedriftens påvirkning af særlig sårbar natur er vurderet i forhold til kumulation med øvrige bedrifter i nærområdet. I relation til særlig sårbar natur er der skærpede krav til bedriftens tilladte påvirkning af et særligt sårbart område, såfremt der ligger andre bedrifter i nærheden af den sårbare natur.

I forhold til habitat natur er der flere end 2 andre produktioner indenfor en afstand der medfører kumulationen. Kumulationen er vurderet og medfører ingen ændringer i den overordnede konklusion.

### **Naboer/lugt**

Alle husdyrproduktioner medfører en emission af lugt, støv, støj og lys. Disse emissioner spredes omkring bedriften afhængig af vind, højde på afkast, hastighed på luften i ventilator og temperatur. I relation til lugt vurderes denne spredning omkring ejendommen i husdyrgodkendelse.dk, hvor i forvejen fastsatte afskæringskriterier i forhold til enkeltliggende naboer, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde skal overholdes. Bedriften overholder disse afskæringskriterier og derfor vurderes bedriften ikke at påvirke miljøet væsentligt med hensyn til lugt.

#### **Kumulation**

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ikke øvrige produktioner indenfor disse afstande og derfor er kumulationen med andre husdyrbrug ikke vurderet.

## **E.1-c Risiko for ulykker mm.**

### **Risici og håndtering**

#### Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

#### Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er aflændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 5-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

#### Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

#### Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpepestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

#### Pesticider og sprøjteudstyr

Pesticider opbevares i aflåst rum i maskinhuset, rummet er uden afløb.

#### Oplag af olie og andre kemikalier

Der er 3 olietanke på ejendommen. En i fyrrummet, en i maskinhuset og en i garage. Alle olietanke er placeret på fast gulv uden afløb.

#### Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

### **Beskrivelse af risikominimering**

Gyllebeholderen er etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion.



Alle samlinger kontrolleres jævnligt og pumpning af gylle foregår udelukkende under opsyn.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

### **E.1-d Væsentlige alternativer**

Husdyrbruget har i forbindelse med godkendelsen vurderet på alternativer indenfor ammoniakreduktion og lugtreduktion. Produktionen lever op til Miljøstyrelsens fastsatte afskæringskriterier for lugt og ammoniak, herunder det vejledende BAT niveau for ammoniak. Det er derfor vurderet at investering i yderligere emissionsreducerende teknologi som luftrensning eller forsurening ikke vil være et proportionalt tiltag, og disse er derfor udeladt.

Se i øvrigt afsnit B.4.

### **E.2 Ikke teknisk resume**

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende et i område med særlige landskabelige interesser.
- Staldsystemerne er i hovedparten af staldene med delvis spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- Alle gyllebeholdere er overdækkede.
- Der anvendes gyllekøling for at reducere anlæggets anvendelse af fossile brændstoffer.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

### **E.3 Kompetente ekspert**

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient Jakob Altenborg fra Miljø & Natur Landbrugsrådgivning.

### **F.1-a Husdyrbrugets placering**

Der henvises til punkt B.4

### **F.1-b Fysiske karakteristika**

Der henvises til punkt E.1-a

### **F.1-c Energibehov og forbrug**

Der henvises til punkt B.8

### **F.1-d Reststoffer og emissioner**

Der henvises til punkterne B.5 for ammoniak, B.6 for lugt, B.7 for Støj, rystelser og støv og B.8 for affald

### **F.2 Rimelige alternativer**

Der er ingen bygningsmæssige ændringer og der er derfor ingen rimelige alternativer. Eneste alternativ er reference scenariet.

Der er ligeledes vurderet på alternativer til ammoniakreduktion, men alle alternativer er fravalgt ud fra vurderingen at BAT niveauet er overholdt.

### **F.3 Referencescenarie**

Referencescenariet i den ansøgte produktion vurderes at være den eksisterende produktion og eksisterende produktionsbygninger. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugserhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides. Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

### **F.4**

Generelt gælder for alle nedenstående forhold, at det vurderes at husdyrbrugets påvirkning hovedsageligt er begrænset til lokalområdet, dog undtagen klimagasser. Projektets direkte indvirkninger er beskrevet, og der vurderes ikke at være væsentlige sekundære eller langsigtede virkninger. Det er vurderet at de miljøbeskyttelsesmål der er vedtaget i Danmark og EU er implementeret i den gældende lovgivning for området, og at der i den kontekst ligeledes er foretaget vurderinger af effekten af de enkelte påvirkninger både lokalt og internationalt.

#### **Befolkningen og menneskers sundhed**

Der er ingen forventning om at husdyrbruget vil påvirke befolkningen eller menneskers sundhed. Husdyrbruget er placeret med god afstand til tættere befolkede områder og den potentielle påvirkning af sundheden vurderes at være begrænset til de nærmeste omgivelser omkring husdyrbruget. Ifølge Miljøstyrelsens vurdering af luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø, er der ikke angivet en direkte effekt af luftforureningen fra husdyrbrug på menneskers sundhed.

#### **Biodiversiteten**

Biodiversiteten kan potentielt påvirkes af husdyrbrugets emission af ammoniak. Miljøstyrelsen har fastlagt en række faste definerede naturkategorier som er opført i punkt B.5. Her fremgår ligeledes naturkategoriernes sårbarhed for ammoniak. Det vurderes derfor at så længe sårbarhederne i forhold til ammoniak overholdes vil der ikke være en påvirkning af biodiversiteten fra husdyrbruget.

#### **Jordarealer og jordbund**

Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en løbende påvirkning af jordbunden eller jordarealet. I forbindelse med anlægsfasen har der været

en påvirkning helt lokalt, men denne påvirkning vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning på miljøet.

#### Vand

Husdyrbrugets produktion foregår i lukkede systemer (stalde) og der vil derfor ikke være en påvirkning af vandressourcerne som følge af husdyrbrugets placering eller drift.

#### Luft og Klima

Luften påvirkes med udledning af ammoniak og lugt. Disse faktorer kan have en ikke uvæsentlig lokal påvirkning, men udover nærområdet (300 m radius) vurderes påvirkningerne at være af underordnet karakter.

I relation til emission af klimagasser har det ikke været muligt at finde empiriske data der gør det muligt direkte at kvantificere effekten af det enkelte husdyrbrug. Men ifølge Mette Hjort Mikkelsen et al kommer 20 % af udledningen af klimagasser til atmosfæren i Danmark fra husdyrproduktionen. Det er derfor en ikke uvæsentlig mængde klimagasser der udledes fra husdyrproduktionen.

Det har ikke været muligt at finde kilder, der gør det muligt at sammenligne emissionen af drivgasser fra dansk husdyrproduktion med husdyrproduktion i f.eks. Østersølandene. Denne sammenligning vurderes at være relevant i forhold til at den samlede produktion af fødevarer ikke kan forventes at falde i de kommende år, som følge af befolkningstilvæksten. Derfor for at kunne vurdere effekten af en reduktion af klimagasser i dansk husdyrproduktion vil det være nødvendigt at vurdere hvad evt. store krav til reduktion af klimagasser vil betyde af udflytning af husdyrproduktion til lande med mindre skrappe miljøkrav end de danske. Atmosfæren er ligeglad om klimagasserne kommer fra Danmark eller fra Polen.

Samlet vurderes husdyrbruget ikke at påvirke klimaet mere end et tilsvarende husdyrbrug i Danmark, og det vurderes at yderligere indgreb i forhold til klimaet, bør være gennem generel regulering.

#### Kulturarv og landskab

Husdyrproduktionen er beliggende i et område med særlige landskabelige værdier og udenfor kulturarv. De landskabelige forhold er vurderet i afsnit B.4 og det er vurderet at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af de landskabelige forhold.

### **F.5-a Anlæggelse og tilstedeværelse af husdyrbruget**

Der er ingen anlægsfase.

Tilstedeværelsen af husdyrbruget vil påvirke næromgivelserne med ammoniak, lugt, støj og støv. Disse forhold er behandlet under punkt B.5, B.6 og B.7. Samlet set vurderes tilstedeværelsen, ud fra objektive kriterier opstillet af Miljøstyrelsen i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ikke at føre til en væsentlig påvirkning af området. Særligt ikke taget i betragtning at overdækningen af gyllebeholderne og gyllekølingen reducerer ammoniakfordampningen fra husdyrbruget.

### **F.5-b Brugen af naturressourcer**

Brugen af naturressourcer begrænser sig til vandforbrug til drikkevand. Der er indført miljøledelse på husdyrbruget og som en naturlig del heraf sker der en løbende monitorering af vandforbruget. Vandressourcen er i øvrigt ikke begrænset i området. Det vurderes derfor at der ikke vil være en påvirkning af vandressourcen.

#### **F.5-c Emission af forurenende stoffer**

Emission af ammoniak og lugt vurderes at være den væsentligste kilde til påvirkning af miljøet fra husdyrbruget. Begge forhold er vurderet i afsnit B.5 og B.6 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Forhold som støj og vibrationer mm. er behandlet og vurderet i afsnit B.7 Nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner.

Bortskaffelsen af og genanvendelsen af affald er behandlet i afsnit B.8 og nærværende miljøkonsekvensrapport giver ikke anledning til andre vurderinger og konklusioner

#### **F.5-d Faren for sundhed, kulturarv og miljø**

I henhold til afsnit E.1-c og afsnit F.4, vurderes faren for menneskers sundhed, kulturarv og miljøet som værende ikke væsentlig.

#### **F.5-e Kumulation**

Under punkt B.5 er kumulationen i relation til særlig sårbar natur i nærheden af husdyrbruget vurderet. Det forventes ikke at projektet medfører en påvirkning af de nærmeste særligt sårbare områder.

#### **F.5-f Indvirkning på klimaet**

Husdyrbrug påvirker atmosfæren med udledning af særligt klimagasserne metan og lattergas (Sven g. Sommer et al, 2007). I henhold til Mette Hjort Mikkelsen et al udgør drivhusgasserne fra husdyrbrug ca. 20 % af den samlede udledning af drivhusgasser fra Danmark. Det har ikke umiddelbart været muligt at finde empiriske tal der gør det muligt at kvantificere den specifikke udledning fra husdyrbruget. Det vurderes dog heller ikke som relevant idet vurderingen af effekten alligevel skal foretaget i kumulation med øvrige emissioner af drivhusgasser, herunder den samlede udledning i Danmark. I forhold til den samlede udledning af drivhusgasser i Danmark er den ansøgte produktion og dermed emission ubetydelig, og det vurderes derfor at det ansøgte projekt i sig selv ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet i forhold til udledningen af klimagasser, men det kan ikke udelukkes at projektet i kumulation med den øvrige udledning af drivhusgasser i Danmark og resten af verden, kan medføre en negativ påvirkning af klimaet. Det vurderes dog ikke som en rimelig udfordring at løse denne problematik i en konkret miljøgodkendelse.

#### **F.5-g Anvendte teknologier**

Der anvendes delvist spaltegulv og overdækning af gylletanke og gyllekøling for at reducere ammoniakfordampningen fra ejendommen.

#### **F.6 Metoder eller beviser**

Der er ikke identificeret væsentlige virkninger på miljøet og der er derfor ikke anvendt metoder eller beviser til at forudberegne virkningerne.

#### **F.7 Påtænkte foranstaltninger**

Der er ingen påtænkte foranstaltninger til at forebygge eller begrænse miljøpåvirkningerne, idet der ikke er identificeret væsentlige virkninger på miljøet som følge af den ansøgte husdyrproduktion.

### **F.8 Større ulykker og katastrofer**

Der er udarbejdet en beredskabsplan i henhold til Rådets direktiv 2012/18/EU. I beredskabsplanen er de væsentligste risikofaktorer beskrevet og forholdsregler i tilfælde af uheld er beskrevet.

Den største risiko for større skade på miljøet vurderes at være brud på gylletank. I den forbindelse vil en større mængde gylle kunne forurene vandmiljøet. Risikoen for brud på gyllebeholder vurderes at være meget lille. Gyllebeholderne kontrolleres således hvert 10. år for holdbarhed og stand, og der foretages årlig inspektion af ejer der kan være med til at sikre at evt. brud bliver identificeret inden et egentligt kollaps af tanken.

### **F.9 Ikke teknisk resume**

Miljøkonsekvensrapportens afsnit F har til formål at identificere forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig skadelig virkning på miljøet. I afsnittet er gennemgået effekten af:

- Ammoniak
- Lugt
- Klimagasser
- Støv
- Støj
- Menneskers sundhed
- Naturressourcer
- Vibrationer
- Affald

Der er ikke identificeret forhold på husdyrbruget som kan medføre en væsentlig virkning på miljøet.

### **F.10 Referenceliste**

Miljøstyrelsens hjemmeside - Luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø

Mette Hjorth Mikkelsen, Rikke Albrechtsen, Ole-Kenneth Nielsen og Steen Gyldenkerne – debat indlæg i Altinget.dk: Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyr-produktion"

Sven G. Sommer et al. Aktuell videnskab 5, 2007: Drivhusgasser og husdyrproduktion

## Appendix 1

### Drægtighedsstald

|                        |          |
|------------------------|----------|
| 5,06 x 4,45 x 5 stier  | = 112,6  |
| 5,06 x 3,3 x 4 stier   | = 66,8   |
| 5,06 x 5 x 5 stier     | = 126,5  |
| 5,06 x 6,04 x 82 stier | = 2506,1 |
| 5,06 x 3,9 x 2 stier   | = 39,5   |

Samlet løsgående søer = 2852 m<sup>2</sup>

### Løbe/kontrol

|                        |                      |
|------------------------|----------------------|
| Løsgående              |                      |
| 3,38 x 2,38 x 14 stier | = 113 m <sup>2</sup> |

### Bokse

#### Vest

|                        |         |
|------------------------|---------|
| 1,9 x 0,65 x 260 bokse | = 321,1 |
|------------------------|---------|

#### Øst

|                        |         |
|------------------------|---------|
| 1,9 x 0,65 x 286 bokse | = 352,2 |
|------------------------|---------|

#### Midt

|                        |         |
|------------------------|---------|
| 1,9 x 0,65 x 312 bokse | = 385,3 |
|------------------------|---------|

#### Polte

|                      |      |
|----------------------|------|
| 153 x 0,5 x 64 bokse | = 47 |
|----------------------|------|

Samlet individuelt søer = 1059 m<sup>2</sup>

### Farestald

|                         |                       |
|-------------------------|-----------------------|
| 1,56 x 2,56 x 672 stier | = 2684 m <sup>2</sup> |
|-------------------------|-----------------------|

### Poltestald 1

|                       |                      |
|-----------------------|----------------------|
| 2,2 x 4,15 x 40 stier | = 365 m <sup>2</sup> |
|-----------------------|----------------------|

### Poltestald 2

|                        |                      |
|------------------------|----------------------|
| 4,05 x 2,73 x 18 stier | = 199                |
| 4,05 x 2,84 x 2 stier  | = 23                 |
| 7,78 x 2,78            | = 21,6               |
| Samlet polte           | = 244 m <sup>2</sup> |

### Babystald

|                                      |                     |
|--------------------------------------|---------------------|
| 1,93 x 2,05 x 12 stier x 2 sektioner | = 95 m <sup>2</sup> |
|--------------------------------------|---------------------|

### Sygestald

|                           |                      |
|---------------------------|----------------------|
| 1,97 x 32,1 x 2 sektioner | = 127 m <sup>2</sup> |
|---------------------------|----------------------|